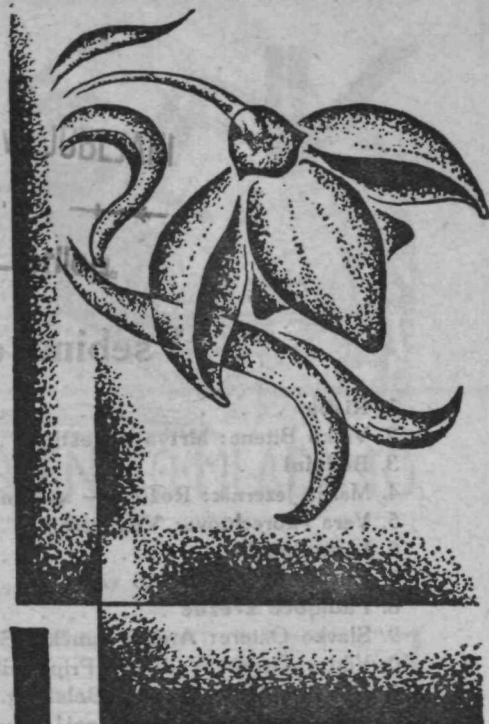

POŠTNA · PLAČANA · V · GOTOVINI ·

L

ISTOPO

DOBA

MIZA

SLOVENE

SKOMLA

IDINO

LETNIK XXXII

1930/31.

ŠT. 9.

LETNIK

Vsebina devetega zvezka

	Stran
1. Risba	217
2. Vinko Bitenc: Mrtva nevestica	218
3. Beduini	223
4. Marija Jezernik: Rožice — snežinke	225
5. Vera Albrechtova: Vrt. Pesem	226
6. Lampijončki	226
7. Gustav Štrniša: Zlato veslo	228
8. Padajoče zvezde	230
9. Slavko Osterc: Ančka bančka. Skladbica za en glas in klavir	231
10. Viktor Pirnat: Velikani. Pripovedka	232
11. Dr. Anton Debeljak: Pa Belalang. (Malajska pripovedka)	233
12. Andrej Rapè: O, gorski raj! Pesem	235
13. Ferdinand Ossendowski: Življenje in prigode male opice. (Drevni roman)	236
„Kaške.“) Iz poljščine prevaja dr. Rudolf Molè, ilustrira Mirko Šušteršič	239
14. Razvedrimo se!	239
15. Iz mladih peres. (Prispevki „Zvončkarjev.“)	239
16. Stric Matic — s košem novic	239

Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim prijateljem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krogi „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista.

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih št. 1-12 enkrat na mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrt leta 7-50 Din. Posamezni zvezki po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškova ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnine in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 8 dni po izdavi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin v Ljubljani. — Izdaja Konzorcij »Zvončka« (Dr. Tone Jamar). — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST · S · PODOBAMI · ZA · SLOVENSKO · MLADINO

Štev. 9.—XXXII.

Maj 1931.

Prvi polet — pred strogo komisijo.

Mrtva nevestica.

I.

Vesoljno stvarstvo se je pripravljalo na sprejem mladega, cvečotečega kneza Maja. Vriskajoče pesmi so zakoprnele preko sanjajočih leh, zelene trate so se okitile s cveticami, v gozdovih je zašumelo drevje, vrhovi dreves so se nemirno pozibavali sem in tja, kakor da pričakujejo nekaj velikega, lepega, tajinstvenega. In ptice so zapele svoje najslajše pesmi, mogočno hrepenenje je zavladovalo vsepovsodi v prebujeni pomladni naravi.

Na bregu nad vasjo so se odele češnje v deviško belo obleko; kadar je zavel lahen božajoči vetrič, se je vsipalo cvetje na tla, rrfotalo je po zraku kakor lahkokrili metuljčki.

Med češnjami je stala gozdarjeva koča, majhna hišica z zeleno pobarvanimi okni, z nizkimi vrati in z debelimi lesenimi podboji, na katerih je na vsaki strani viselo jelenovo rogovje.

Tu je prebival gozdar Klemen s svojo hčerko Tilko in s svojo staro naglušno sestro Jero. Gozdarjeva žena je pred leti umrla za pljučnico. Edina uteha gozdarju Klemenu je bila njegova sedemletna hčerka Tilka, ki je bila prava podoba njegove pokojne žene.

Gozdar Klemen je ljubil Tilko nadvse, vsako željo ji je izpolnil, čuval jo je kakor punčico svojega očesa.

»Atek, kdaj mi prineseš veverico?«

»Potrpi, Tilka; jeseni ti jo prinesem, ko bodo ježice zrele, takrat jo najlaže ulovim.«

»In zajčka?«

»Zajčka bi rada? No, tega ti pa prinesem kar jutri.«

In ko se je gozdar Klemen vrnil drugi dan o mraku iz gozda domov, je prinesel Tilki mladega divjega zajčka. Tilka je bila neizrečeno vesela.

»Atek, zakaj pa zajček noče nič jesti?« je vpraševala Tilka drugi dan vsa v skrbeh svojega očeta.

»Premajhen je še in dolgčas mu je,« se je zasmejal gozdar nedolžnemu vprašanju.

»Dolgčas? Po kom pa mu je dolgčas, saj ima vendar tu pri nas lepše kakor tam v temni, neprijazni goščavi?«

»Po mamici mu je dolgčas!«

»Ali ima zajček tudi mamico?«

»Seveda jo ima!«

Tilka se je zamislila, odmaknila je ročico, s katero je božala zajčka, in je nato dejala:

»Če je tako, atek, ga pa nesi kar nazaj k njegovi mamici.«

Gozdar Klemen je pobožal Tilko.

»Tako je prav, da. Nazaj ga ponesem, v gnezdo, k mamici.«

In ko je drugo jutro gozdar spet odhajal z doma proti gozdu, je odnesel tudi malega divjačka in ga položil nazaj v gnezdo.

»Mati ga bo že našla,« si je mislil mož in prijetna zavest, kakor da je storil dobro delo, mu je napolnila srce.

II.

Ko so po solnčnih rebrih zacvetele prve pomladne cvetlice, zvončki, trobentice in vijolice, je Tilka nenadoma zbolela.

Gozdar Klemen je bil ves v skrbeh za svojo ljubljeno hčerko. Kadar je moral od doma po svojih opravkih, je skrbno naročal sestri Jeri, naj pazi na Tilko, da se bolezen ne poslabša.

Dobra teta Jera je storila vse, kar ji je naročil brat, in si je sama skušala priklicati v spomin še različne zdravilne moči čudodelnih rož in zelišč, toda vsi tisti čaji Tilki niso vrnili zdravja.

»Bog pomagaj, dekle bo še umrlo!« je zaskrbelo Jero, ki je Tilko prav tako ljubila kakor njen oče, gozdar Klemen.

Gozdar je prebil marsikatero noč ob postelji svoje bolne hčerke. Koliko bi dal, da bi bila Tilka spet zdrava!

Zdravnik, po katerega je bil poslal gozdar v bližnji trg, je resno zmajeval z glavo.

»V nekaj dneh se mora bolezen obrniti na boljše, če ne — je pričakovati najhujšega.«

Gozdar je bil ves potr. Ostajal je doma, ni več hodil vsak dan v gozd. Še jesti se mu ni ljubilo. S sestro Jero sta le malo govorila in kadar sta se srečala z očmi, je Jera hitro pogledala vstran, da bi brat ne zapazil solz v njenih očeh.

Žalost se je naselila v gozdarjevi koči.

»Atek, kdaj pa pride maj, o katerem si mi pravil, da prinese najlepših rož in največ cvetja?«

Gozdar je pogladil hčerko po vročih licih, ki so ji gorele kakor živ ogenj, in ji je popravil odejo.

Tilka ga je gledala z blodnimi očmi.

»Ne bo dolgo tega, Tilka, čez dva dni bo pa že maj v deželi. O, takrat boš pa ti spet zdrava, kajne? Pa bova šla gori v jaso, tam vem za mlade lisičke, eno si bova ujela, kajne? In kakšne čudovito lepe

rože rastejo tam na prisojni rebri! Še nikoli nisi videla takih! Zali maj pusti tam svoje najlepše cvetje.«

»Pa bova šla res tja gori, atek?«

»Seveda bova šla, kakor hitro ozdraviš.«

»Saj sem že zdrava, kar jutri pojdiva.« Tilka je s svojo bledo ročico prijela očeta za roko. Rahlo je položil gozdar njeno roko pod odejo.

»Jutri pa še ne, saj še ne bo jutri maja k nam. Do takrat pa, ko pride, boš ti že popolnoma zdrava.«

Tilka se je blaženo smehljala. Oj, to bo lepo, ko bosta šla z očetom po strmi gozdni poti mimo košatih bukev, visokih smrek in orjaških hrastov, dokler ne dospeta na zeleno solnčno trato, vso mlado in prerajeno, vso cvetočo. V dolini doli pod njima se razprostirajo polja, pravokotni liki v zelenih, rjavih in rumenkastih barvah. Nad polji pa se dvigajo visoko v zraku škrjančki, neutrudljivo žvr-goleč svoje razigrane pesmi. In kamorkoli so ozre pogled, sama soln-čna svetloba, sama radost, cvetje in zelenje! Mladi knez Maj je za-vladal vsepovsodi!

Tilka je gledala očeta s svojimi velikimi, modrimi očmi, ki so kar žarele od vročice.

Gozdar Klemen je vztrepetal. Prav tako ga je gledala njegova rajnka žena takrat, ko jo je zavratna pljučnica priklenila na posteljo. Tudi v njenih očeh je gorel v tistih težkih dnevih boleznih tak vro-čični plamen.

Tilka se je nenadoma dvignila v postelji in s čudno drhtečim glasom zašepetala:

»Atek, jaz pa postanem Majeve nevestica!« Gozdarja je sprele-telo po vsem životu. Težka slutnja mu je vstala v duši: Tilki se je nemara pričelo blesti, kar je pri pljučnici običajna posledica vročice. Zla usoda mu hoče ugrabiti tudi hčerko!

Vso naslednjo noč je Tilka ležala v omotični vročici. Nепrestano je govorila o rožah, ki jih ji bo prinesel knez Maj, o zajčku, o zeleni trati, kamor bosta šla z očetom; potem so se spet ustavile njene blodne misli pri mami, ki da prihaja z neba v beli obleki, se ji smehlja in jo vabi k sebi.

Oče Klemen in teta Jera se nista ganila od postelje bolne Tilke. Proti jutru je vročica pojenjala in Tilka je zaspala. Gozdar Klemen se je bil namenil iti ta dan v gozd. Minuli so bili namreč že trije dnevi, kar ni šel pogledat po svojih gozdnih revirjih, če je vse v redu in mu morda zajec ne dela škode po mladih drevesnih nasadih. Trdno je upal, da je Tilkina bolezen v minuli noči dosegla višek in se bo Tilki po okrepcilnem spanju obrnilo na boljše. Naročil je Jeri, naj skrbno pazi na Tilko.

»Sicer pa se tako kmalu vrnem in do tistega časa se Tilka naj-
brže ne bo prebudila. Zgodaj je še, Jera, pojdi in si malo odpočij.«

S temi besedami se je gozdar odpravil z doma. Stara Jera pa je še enkrat pogledala k postelji in ko je videla, da Tilka spi, je odšla v čumnato, legla kar oblečena na posteljo in kmalu zadremala.

Zunaj pa se je budilo krasno jutro prvega maja.

III.

— Tin, tin, tin — je potrkalo na okno sobe, kjer je ležala bolna Tilka. Veje cvetoče breskve za hišo so se dotaknile stekel na oknu. Tilka se je prebudila iz vročičnega sna. Svoj motni pogled je uprla naravnost v okno in zazdelo se ji je, da se med rožnobelimi cvetovi breskve smehlja obraz zalega mladeniča, kakršnega še ni videla nikoli v življenju. Lice mu je bilo belo kakor vosek, ustnice pa rdeče kakor zrele črešnje. Dolgi, plavi kodri, ki so mu padali na čelo, so bili prepleteni z zlatim trakom, vmes pa so krasile glavo bele in rdeče rože.

»To mora biti sam knez Maj!« je pomislila Tilka, dvignila se napol in strmela v okno.

»Pozdravljena Tilka, moja nevestica!« je izpregovoril mladenič smehljaje.

Tilka, vsa iz sebe, radostno:

»Ali si ti mladi knez Maj?«

»Da, jaz sem knez Maj, ki sem zopet posetil zemljo, da jo odenem v razkošno cvetje. Še sinoči, ko sem plaval preko sinjih planjav neba proti zemlji, sem iz daljave uganil tvoje misli, da hočeš postati moja nevestica. In ker ljubiš cvetlice, moje najljubše prijateljice, sem se odločil, da te povabim s seboj na cvetoče trate in ti podarim najlepših cvetlic, kar si jih moreš misliti. Vstani torej in pojdi z menoj.«

Tilka ni odmaknila pogleda od mladega zalega kneza. Vrgla je odejo raz sebe, stopila z bosimi nogami s postelje na tla in se je v sami dolgi beli košulji opotekala proti oknu, skozi katerega se je smehljajal knezov obraz.

Tilka je s tresočimi ročicami odprla okno, se vzpela nanj in zlezla skozenj.

»Tu sem, prežlahtni gospod knez,« se je smehljala Tilka in podala Maju roko. Knez Maj jo je prijel za roko.

»Pojdiva zdaj, nevestica; popeljem te na vrtove, kjer rasto najlepše cvetlice, kjer duhte najčistejše rože vseh rož na zemlji in kjer pojo ptice najslajše pesmi. Vsega boš imela v izobilju, postala boš kneginja mojih vrtov.«

»Ali so tudi zajčki v tvojih vrtovih?«

»Seveda so tudi zajčki,« je odvrnil knez Maj. »Zajčki, srnice, lisice, medvedi in še mnogo drugih živali. Lahko se boš igrala z njimi in jih božala.«

»Pa bom mamico tudi videla v tistem lepem kraju?«

»Tvojo mamico?« je odgovoril knez Maj. »Seveda, kako da bi je ne. Saj te že komaj čaka!...«

Hodila sta po mehki travi in naprej po stezi, ki je držala proti gozdu.

Nenadoma se je zazdelo Tilki, da se knez Maj oddaljuje od nje; kakor skozi meglo je videla njegov smehljajoči se obraz, nazadnje je izginil tudi ta.

Tilka se je opotekla in se od slabosti zgrudila v rosno travo.

IV.

Ko je teta Jera, ki je le napol dremala v čumnati, zaslišala odpiranje okna, je brž skočila na noge in hitela v sobo.

Od groze je skoro odrevenela, ko je zagledala prazno posteljo in okno odprto — Tilke pa nikjer! Hitela je k oknu, se ozrla skozi

in zagledala nekaj strehljajev od hiše Tilko, kako stopa z razprostrtimi rokama po stezi proti gozdu.

»Tilka!« je bolešno zakričala Jera in hitela ven. Videla je, kako je ubožica Tilka omahnila ob visoki črešnji na tla. Jera je tekla, kolikor so ji dopuščale noge. Dvignila je napol nezavestno Tilko v naročje in jokala.

»Tilka, ubožica, Tilka! Za božjo voljo, umrla bo!« Gozdar Klemen je pravkar zavil iz gozda po stezi nizdol.

Že od daleč je opazil prizor pod drevesom. Mahoma je bil pri črešnji.

»Kaj pa se je zgodilo?! Tilka!« Gozdar in Jera sta spravila malo bolnico v posteljo. Tri dni in tri noči je visela Tilka med življenjem in smrtjo; v jutro četrtega dne pa je za vedno zaspala.

Mlado telesce Tilkino ni preneslo ponovnega prehlada, ki si ga je bila Tilka nakopala, ko je stopala napol oblečena v hladnem pomladnem jutru bosa po mokri travi.

Na mrtvaškem odru je ležala med samimi cveticami. Samo drobni, blede obrazek se je odražal med cvetjem; okrog rdečih ustnic pa je ležal smehljaj.

In kakor da mladi knez Maj žaluje za Tilko, se je tistega dne nebo pooblačilo in pričel je škropiti rahel dež. Samo včasih so se razmaknili oblaki, solnčni žarek se je prikradel skozi okno in posvetil v obraz mrtve nevestice, ki je ležala med rožami in svečami, rešena vseh pozemskih bolesi.

Beduini.

Prebivalce afriške puščave, ki se selijo iz kraja v kraj in ki žive kakor potujoči pastirji, imenujemo Beduine. Zaradi nevarnosti, ki jih nudi v obilni meri pustinja, zaradi močne solnčne pripeke, zaradi puščavskih vremenskih neprilik (veter samum) in zaradi bojev s sovražnimi plemeni so ti ljudje tako utrjeni, da smemo imenovati te sloke, ponosne postave z njihovimi od solnca ožganimi in kakor iz kamna izklesanimi obrazi najmočnejše in zraven najskromnejše prebivalce naše zemlje. Brez tarnanja stopajo z raztrganimi podplati v vročem pesku po več dni poleg svoje kamele v najbolj pekočem solnčnem svitu in se zadovoljijo zvečer s skromno večerjo datljev in s požirkom vode. Pod njihovimi gostimi, črnimi obrvmi gledajo v svet temne, žareče oči, ki z izredno ostrostjo motre pustinjsko daljo. V daljavi, v kateri bi Evropec tudi z največjim naporom in najbolj bistrim očesom ne videl ničesar, razloči ostro oko Beduina že število bližajočih se jezdecev. Iz sledov razvidijo, ali je hodil po poti njihov prijatelj ali sovražnik; po enakomernosti korakov vidijo, ali je bil utrujen ali ne, iz globine udrtin, ali je nosil težko breme ali je bil brez njega. Njihova bistroumnost meji včasih že na čudeže. Kjer se križa tisoč in tisoč stopinj, vedo iz njih izluščiti sledove svojih živali, konjev in kamel.

Kakor je ostala puščava nespremenjena stoletja in stoletja in je še danes, tako so ostali nespremenjeni tudi beduinski običaji in navade. Še danes meljejo žito na kamenitih ročnih mlinčkih in prevažajo vodo in mleko v usnjatih mehovih. Še vedno se klatijo po pusti oboroženi s sulico in zakrivljenim mečem na bežnem konjičku ali na potrpežljivi kameli. Še vedno se niso iznebili svojega upornega ponosa, veselja do roparskih pohodov in krvne osvete. Noben Arabec ne gre tudi dandanes mimo studenca ali vodnjaka, ne da bi se pri njem ustavil, ga blagoslovil in štel za srečnega njegovega lastnika. Beduini žive še vedno deljeno po rodovih in plemenih in so si včasih sovražni, včasih zopet največji prijatelji. Na čelu vsakega rodu stoji knez, šejk, kar znači po naše »stari, sivi«. On sodi in odloča v sporih, on je poglavar v vojni in vodi tudi pogajanja s sovražnimi plemeni. Pisanih zakonov Beduini ne poznajo, toda kazni so za vsak prestopok natančno določene. Kdor pa hoče postati »kadi« (sodnik), se mora izkazati s posebnimi zmoglostmi, s prvovrstnim spominom in pravičnostjo.

Beduinu je najsvetejši prostor njegov šotor. Tujca napasti na prostem v puščavi, to pri njih ne velja za brezčastno, kakor hitro je pa stopil v šotor, je njegova oseba in njegovo premoženje Beduinu sveto. Takoj razprostre za njega na najboljšem prostoru preprogo in mu pripravi okrepcilo. Ko pa tujec odhaja, pa mora dati svojemu gostitelju primerno darilo. Šotor sestoji iz dveh z volneno zaveso predeljenih delov, eden je za moške, drugi za žene. Razen preprog ni v šotoru nobenih drugih dragocenejših predmetov. Ko odhajajo Beduini iz taborišča, poderejo šotor, zvežejo najprej šotorne količke in palice, zvijejo šotorne plahte, ki so stkane iz ovčje ali kamelje

dlake, spravijo tisto malo predmetov in orodja, kar ga imajo, v košare in zaboje in nalože vse skupaj z ženo in otroki vred na kamele pa hajdi na drugo taborišče. Nekateri rodovi so pa zopet vse leto s svojimi ogromnimi čredami ovac in koz na potovanju.

Orodje in oprema Beduinov je popolnoma prikrojena naravi pokrajine in načinu njih življenja. Blazina je njihovo ležišče in stol, miza in postelja obenem. Da pri prevažanju nimajo težkih bremen, je velik del stvari napravljen iz usnja, posebno mehovi za vodo v najrazličnejših velikostih od velike vreče do majhnega mošnjčka; kajti če mora Beduin na pot v puščavo, nikoli ne pozabi privezati na oblačilo vrečice z vodo. Vrečo, v kateri hranijo mle-

ko, pa obesijo na kol in jo toliko časa zibljejo sem in tja, da se izloči v njej sirovo maslo. Za kuho uporabljajo velike bakrene kotle, za drobljenje kave pa lesene možnarje. Vse kuharske posle opravljajo žene običajno na večer ob prepevanju otožnih pesmi, ki kaj lepo zvenijo v pustinjsko tišino. Njihov kruh je sladek in ima bolj obliko pogače. Pečejo ga na razbeljenih pločevinah ali razžarjenih kamenih. Glavni obed pri njih je običajno zvečer. Takrat sedejo na tla s prekrizanimi nogami in segajo z rokami v napolnjene skledе, v katerih je riž s seseklanim ovčjim in kozjim mesom. Noža in

vilic pri jedi ne uporabljajo, zato si pa pred vsako jedjo temeljito umijejo roke.

Čeravno je skromni Beduin način svojega življenja docela prilagodil siromašni puščavi, vendar uporablja za svojo udobnost še marsikaj, kar mu puščava ne more nuditi. Zato priroma tudi k njemu trgovec iz mesta in mu prodaja blago, preproge, kotle, tobak, orožje itd.; zgodi se pa, da dobi mesto noveč večkrat živo blago, kakor ovce in koze, katere skuša, ko se vrača domov, zopet prodati.

Na večer, ko se je zbral pretežni del beduinskega roda okoli ognja, pa se vrstijo pesemce in plesi z lepimi povestmi in pravljicami; zakaj tiha in samotna puščava in jasno, zvezdnato nebo pokojnih noči, ki so tako lepe v tistih krajih, dajejo domišljiji Beduina lepe domisleke, katerih je tako poln njihov jezik. Vsakdo ne zna na pamet samo cele vrste pravljic in pesmi, temveč je tudi sam pesnik. Beduini imajo še dandanes svoje potujoče pevce, ki potujejo iz enega taborišča v drugega in opevajo ob spremljevanju posebnih ceter vojne čine in gostoljubnost, ljubezen in svobodo.

Tam pa, kjer so prišli Beduini preveč v stik s tujci, so se njihovi običaji zelo spremenili, posebno v nemar je prišla gostoljubnost. Če je potnik reven, se malo brigajo zanj; zgodilo se je celo, da so ga trdosrčno nagnali v brezmejno puščavo. Če je pa bogat, potem pričakujejo od njega tako bogatih daril, da niso v nikakem soglasju z njihovo postrežljivostjo. Po drugi strani so pa od nedomačinov dobili tudi mnogo dobrega, predvsem je postala krvna osveta pri njih bolj redka.

MARIJA JEZERNIK:

Rožice — snežinke.

Zima se ni hotela umakniti, čeprav je pomlad že trikrat pogledala skozi nebeška vrata. Nasilna starka je le še bolj priganjala bele snežne deklice, da so noč in dan strigle velike in majhne snežinke iz belih oblakov in jih sipale na zemljo. Potem so se veselile rahle blesteče odeje, ki je pokrivala trudno zaspanko.

Pomlad pa si je izmislila zvijačo. Skozi napol priprte nebeške duri je skrivaj spustila svoje sluge: tople vetrove in rahle sape. — Tiho so se priplazili za belimi deklicami in jim šepetali sladke besede na uho. Sape so jih milo božale. Bele snežne deklice pa so pozabile na polne vreče snežink v kotu za oblaki. — Solnce je zažarelo.

Zemlja se je zbudila, pretegovala otrple ude in se otresala bele odeje. Krepak ptiček pa je zažgolel: »Ščink, ščink! Zvončki, zaspančki! Zvonite! Pomlad prihaja. Že gre. Že gre.«

Zvončki so zazvonili. Zaspane mačice so oprezno prilezle na vrbove šibe, radovedno mežikale iz sivih kožuščkov in si grele tačice v prvih toplih žarkih. Z resjem pokrite goličave so zardele od veselja. Trobentice pa so glasno trobile proti nebu: »Trara, trara, radost, trara!«

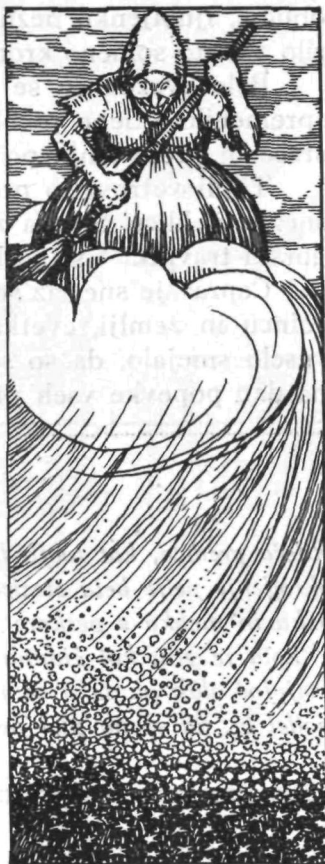
Nesrečnice so zbudile starko zimo, ki je že dremala na rahlih pernicah sivih oblakov.

Planila je pokonci in zagledala v kotu za ogromnimi oblaki pozabljene vreče snežink. Z brezovko je nagnala neposlušne snežne deklice, z močno metlo je pometala snežinke čez rob oblaka.

»Kar na zemljo, na pomladansko zemljo, na svatovsko zemljo!« se je glasno rogala. »Pomladi v pretoplo naročje! Ha, ha!« se je lomila od smeha in sipala mrzle blesteče zvezde v zrak.

Zopet so beli kosmiči gosto in težko padali na brsteče zelenje. Umolknil je ščinkavec. Mačice so plaho skrile tačice. Goličave so obledele. Bilke so klonile pod težko odejo. Zvonček je vdano zadremal. Trobentice so zaihtele in si zakrile obraz.

Pomlad pa je ukazala krepkim stebelcem gorskega travnika: »Prestrézite bele snežinke! Natakните jih na vršičke! Zibajte jih v vetru! Niti ena rahla krpica ne sme pasti na tla!«

Stebelca so oprezno lovila snežinko za snežinko. Kmalu so se gugale bele šesterodelne zvezde v pomladanski sapi in se začudeno ozirale po svetu.

»Hu, hu, snežinke!« je zabrenčalo nad belim travnikom.

»Ali smo še snežinke? Saj ne smemo na zemljo, da bi jo grelj,« so se zaupljivo obračali beli obrazki proti solncu.

»Pst, pst! Zvezde so padle z neba,« je zagostolelo nad kipečimi belimi valovi.

»Ali smo res prestregli nebeške zvezde?« so vpraševala visoka stebelca.

Tedaj je pristopilo solnce in jih pomirilo: »Niste več snežinke, niste nebeške zvezde. Hčerke moje radosti ste. Vtisnem vam svoje obličje, ljubljenske nežne!« Poljubilo je sleherno zvezdo in jo obdarilo z zlato solnčno krono. —

Bele zvezde so se potolažile, ko so spoznale, da jih je solnce spremenilo v lepe pomladanske cvetke — narcise. Zadehtele so od sreče in hrepenenja po novih čudežih.

Topli vetrovi so pregnali sive oblake. Z njimi so odjadrale bele snežne deklice. Starka zima je veselo odkimala: »Sneg pa le pokriva gorski travnik! Vse je belo, vse belo!«

Čeprav je sneg iz senčnih kotlin še iztegoval bel jezik in se rogal solncu in zemlji, cvetkam in ptičkom, se je solnce tako srečno in veselo smejalo, da so se odprla srčeca vseh cvetk in da so privrele na dan popevke vseh ptičic.

Vrt.

*Rdeča gredica, kot tvoja lica,
okrog nje pelje bela stezica,
ozka in mehka s peskom posuta . . .
V kotu je grm kot židana ruta,
zvijajoč slak pa se v solnce ozira,
padel bi, da se na plot ne opira.*

*Tulipan pisan se ravno drži,
mačeha k nebu obrača oči,
zvončnica kima, potonka se smeje,
nizka marjetica v solncu se greje,
na vse strani lilija vrat izteguje:
„Katera, katera pa v vrtu kraljuje?“*

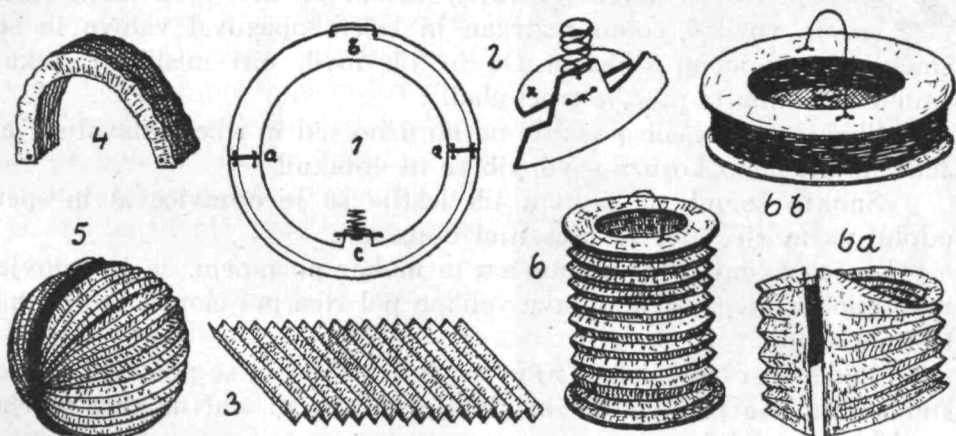
Vera Albrechtova.

Lampijončki.

Pri majniških izletih v prekrasno naravo ali pa na vrtu v toplih poletnih večerih, kadar pridejo dobrodošli gostje, sploh pri raznih svečanih prilikah, pa naj slavita očka ali mamica god ali pa praznujejo bratci in sestrice rojstni dan, se lepi pisani balončki prav dobro obnesejo. In kako ponosni smo, če lahko rečemo: »Prav sami smo jih naredili!« Koliko pohvale in občudovanja zanjemo od vseh, ki občudujejo naše ročno delo!

Za kroglasti lampijonček (št. 5) izrežemo najprej iz močnega kartona tri polovične obroče, katerih notranji premer meri približno 15—20 cm

(slika 1). Te tri obroče prišijemo z odrezanimi stranicami drugega na drugega (slika 1, pri črki a); na dva pritrdimo košček upognjene žice (slika 1, črka b), pri tretjem pa pustimo že pri izrezanju moleti košček kartona (ali pa prilepimo nanj kos kartončka), na katerega pozneje pritrdimo držalce za svečico (slika 1, črka c). Nato izstrižemo prav tako iz lepenke krožek premera 4—5 cm, napravimo v njega sredino podolgovato zarezo z nožem, tako veliko, da ga lahko trdno pritisnemo na košček kartona, ki gleda iz obroča (pri c) in naj služi za varovalo, da se ne razliva raztopljeni svečini vosek po lampijončku (slika 2, pri x). Za svečino držalce vzamemo močno žico, jo navijemo okoli debelega svinčnika ali okoli kakega drugega valjastega predmeta, ki ima debelino sveče. Najbolje je, če vzamemo žico dvojno, da je spirala bolj trdna. Na svinčnik navijemo 5—6 zavojev in potegnemo spiralo z njega; oba konca žice pa potegnemo skozi dvoje luknjic v koščku kartona (slika 2). Nato izmerimo z ozkim papirnatim trakom ali vrvco zunanji obod dveh polkrožkov. To merilo nanesimo na kreppapir, dodamo tej meri še 2 cm več na eni strani in odrežemo kos papirja, ki pa mora biti

v dolžino $2\frac{1}{2}$ krat tako dolg kakor zgoraj izmerjeni zunanji obod. Ta kreppapir zganemo v obliki pahljače z zgibi, ki so drug od drugega oddaljeni 1—1 $\frac{1}{2}$ cm (slika 3). To delo ni posebno prijetno, ker moramo paziti, da papirja pri zgibanju preveč ne raztegnemo. Najbolje še napravimo, če pritisnemo ravnilo na papir in napravimo tam, kjer mora biti zgib, s topim koničastim predmetom črto. Ko je ves papir zganjen, stisnemo vse robove trdno skupaj in raztegnemo zunanji rob tako, da nastane polobroč (slika 4). Tega prilepimo z eno stranjo na polobroč z držalcem za svečico (c), z drugo stranjo pa na obroč z upognjeno žico (b). Ena polovica lampijončka je torej gotova, drugo pa sestavimo na isti način. Končno uredimo še mesta, kjer so sešiti kartonasti obroči, da se tesno prilegajo in dobro zapirajo. Za tem pa vtaknemo svečico v držalce in obesimo oba upognjena koščka žice na žebelj, ki je pritrjen na palici, ali pa obesimo lampijonček na močno vrvco ali žico v okno ali na vrt (slika 5).

Za lampijonček št. 6 izrežemo iz kartona krožek, v čigar sredino potegnemo, prav tako kakor pri zgoraj opisanem, žično spiralo za svečico. Krožni obroč z odprtino, katerega zunanji obod je tako velik kakor izrezani krožek, pa tvori zgornji del lampijončka. Na ta vrhnji del pritrdimo močno žico, ki nanjo pozneje obešamo našo pisano svetiljko. Nato vzamemo kreppapir poljubne barve, enako širok kakor obod enega krožka, in dodamo na eni strani 3—4 cm papirja, da ga lahko zlepimo. Dolžino papirja pa moramo

vzeti 2½krat tako dolgo kakor bo pozneje lampijonček visok. Papir zgibamo ravno tako kakor pri prvem lampijončku in raztegnemo nato zunanji rob, da dobimo okrogel obroček. Ko so vsi robovi lepo poravnani in zloženi, jih pogladimo, namažemo z dobrim lepilom in zlepimo. Zgibi enega konca se morajo ujemati z zgibi drugega (št. 6 a)! Zganjen in zlepljen kreppapir prilepimo na spodnjo krožno lepenko in na zgornji obroč iz kartona. Če hočemo v tem lampijončku prižgati svečico, ga moramo zložiti (6 b), pri obešenju pa se gube zopet raztegnejo (slika 6).

.....

GUSTAV STRNIŠA:

Zlato veslo.

Živel je ribič siromak. Vsi ribiči so revni, a ta je bil izredno beden. Ko so njegovi tovariši veslali po morju in lovili ribe, se je vozil v čolnu raztrgan in lačen, opazoval valove in se smehljajal švigajočim ribicam. Da bi jih lovil, niti mislil ni, zakaj smilile so se mu in rajši je trpel glad.

Ribiči so ga včasih povabili na koruzno jed in ribe. Odzval se je. Jedel je pa samo koruzno jed, rib se ni dotaknil.

»Smilijo se mi, ne morem jih jesti!« se je opravičeval in spet odplul na morje, kjer je presanjal dolge ure.

Ko je nekdanj taval premražen in moker po morju, se je valovje razgrnilo. Iz njega se je pojavil velikan pol riba pol človek in povabil ribiča s seboj.

Mladenič je zaveslal za njim in glej! Valovi so se postavili v dve steni. Čolnič je plul globlje in globlje, dokler ni stal na dnu morja pred biserno palačo.

Vrata so se odprla. Ribič je priplaval prav na sredo dvorane, kjer ga je pričakovala deklica bajne lepote.

»Morska kraljica sem. Ker ljubiš morje in ribe, se mi smiliš. Ostani tu in dobro se ti bo godilo!« ga je povabila.

»Ne morem, o kraljica! Nazaj moram! Brez svoje sive matere, brez skromne vasice in lesene ribiške kočice ne morem živeti!«

Vila je zaploskala z roko. Palača je zginila. Ribič je sam taval po morju.

Minulo je nekaj tednov. Siromak je spet blodil po valovih. Sam ni vedel, kdaj so se razdelili. Že je bil v biserni palači v globočini.

Zagledal je pred seboj morsko kraljico. Lepa je bila, a silno bleda in žalostna, ko ga je nagovorila:

»Zakaj ne ostaneš pri meni? Rada te imam. Za kralja te hočem imeti!«

»Ne morem postati kralj! Odpusti mi, toda ni mi moči! Tudi jaz te imam rad, odkar sem te prvič videl, saj si lepša ko vsako človeško bitje. Svoje skromne domačije in stare matere pa ne bom zapustil.«

Vila se je zamislila. Kmalu se je odločila. Izročila je ribiču zlato veslo in mu velela:

»Evo ti veslo! Neslo te bo, kamor boš hotel! Ko najdeš kraj, ki se ti bo zdel lepši ko tvoja beraška vasica, pa mi sporoči! Preselim se s teboj tjakaj in verna žena ti bom. Pa mater boš vzel k sebi, da ne bo starka samevala!«

Že je spet zaploskala z rokama. Ribič se je znašel na valovih z zlatim veslom v roki.

Zaveslal je in želel biti v devetem carstvu.

Že je bil v čarobni deželi. Občudoval je njeno lepoto. Ko se je pa spomnil svoje rodne koč, se mu je zdelo, da je ona vse drugače mila in domača. Zaželel si je biti doma.

In potoval je povsod po svetu. Videl je vse dežele, a vedno se je vrnil koprneč po rodnem krovu.

Vrnil se je k morski kraljici. Že je splaval njegov čolnič skozi vrata biserne palače. Naslednji hip je stal mladenič pred svojo izvo-ljenko.

»Kje hočeš, da bova bivala?« je vprašala vila.

»Nikjer drugje ko v moji skromni koči, nikjer mi ni tako všeč kakor doma!« je odvrnil ribič.

Kraljica se je nasmehnila in zarajala. Dvignila se je z njim iz globine in postala je skromna ribičeva žena.

Mladenič je postal bogat. Njegove skrivnosti ni nihče poznal. Le njegovo čarobno krasno ženo so vsi občudovali. Ribič je ostal dober in usmiljen kakor poprej.

Kadar je sijala polna luna, sta sedla kraljica in ribič v čoln. Ribič je zamahnil z zlatim veslom in že sta bila na dnu morja, kjer sta vladala do solnčnega dne.

Ko je ribič umrl, je njegova lepa žena izginila. Iskali so jo, pa je niso mogli najti. Ovila se je v lahno meglico, splavala na valove in se spremenjena v morsko kraljico potopila v svoje skrivnostno kraljestvo.

Padajoče zvezde.

Gotovo je vsakdo izmed vas, dragi čitatelji, že videl v lepi poletni noči padajočo zvezdo, ki je risala med poletom svetlo, žarečo črto na nebosklonu?

To so utrinki, meteori, izpodnebni kameni ali kakor že s tem ali onim imenom označujemo nebesne padavine, ki so večje ali manjše gruče kamenja, po svoji sestavi čisto podobne snovem, iz katere je naša zemlja in druga nebesna telesa. Rztreseni so v ogromnih množinah po svetovnem prostoru, kjer rišejo svoja zamotana pota. Če se ta oni izmed njih preveč približa zemlji, tedaj ga zemlja z ogromno silo potegne nase. Meteor prodre z brzino 12 do 75 km na sekundo v naše ozračje, kjer se tako zelo segreje, da zažari. Zažari pa tudi zrak, ki ga meteor stiska pred seboj, in se segreje na več tisoč stopinj Celzija. To so utrinki, ki jih je nekaj vedno videti na nočnem nebu. Večinoma ostanejo v višini 80 do 120 km nad zemljo. Na tla jih pade razmerno malo. Navadno že v zraku popolnoma izžare in se izparijo ali pa se na nižjih zračnih plasteh odbijejo kakor žabice na vodi in odlete nazaj v vse-mirje. Nekateri pa, a teh je manj, se zaradi silnega zračnega pritiska razlete, na kar posamezni kosi popadajo na zemljo.

Število meteorjev, ki zaidejo v naše ozračje, ni tako majhno, kakor bi človek mislil. Na enen in istem kraju jih je s prostim očesom videti povprečno kakšnih 10 na uro. Ob izrednih prilikah pa utrinki kar dežujejo. Zgodilo se je že, da so jih v nekaj urah našteali več tisoč. Opazovanja s teleskopi (posebno močnimi daljnogledi) pa so pokazala, da meteori zemljo dobesedno bombardirajo: deset tisoč jih pade vsako sekundo, a so po večini tako majhni, da o njih niti ne moremo govoriti.

Zdi se, kakor da bi zemlja povsem mirno in neovirano plavala po prostrem vse-mirju, in vendar se neprestano nahaja sredi divjega meteža nebesnih bomb in granat vseh velikosti. Kaj bi bilo, če okoli zemlje ne bi bilo zračnega plašča, ki prestreže in uniči večino teh meteorjev? Nobeno življenje na zemlji ne bi bilo mogoče; v nekaj urah bi te kamenite padavine uničile vse, kar je živega.

Nekateri ameriški učenjaki, ki so utrinke podrobneje proučevali, so dognali presenetljiva dejstva. Meteor, ki se nam zdi velik kakor polna luna, ima le 1 do 2 cm v premeru in tehta kakih 50 gramov. Kaj pa nam morejo taki neznatni kamenčki? bi kdo vprašal. Mnogo, zelo mnogo, zakaj v njih je ogromna moč in sila. Utrinek sam po sebi je res majhen, zato pa ima ogromno hitrost in ta šele da meteorjem njihovo moč. Svinčeno zrno iz puške, ki leti z brzino 50 m na sekundo, lahko človeka že nevarno rani. Že počasen meteor pa ima tisočkrat večjo brzino in zato je njegova sila milijonkrat večja. To silo so primerjali s silo navadnih tovornih vlakov, ki vozijo 40 km na uro, in so dognali, da neznamen, kakor svinčeno zrno majhen meteor pridrvi v ozračje s tako silo, kakor da bi se vanj zaletelo 6 tovornih vlakov. Izračunali so pa tudi to, da pade v enem letu na zemljo okoli 60 meteorjev, da jih med njimi skoro polovica tehta manj kot 100 gramov, dočim jih je le nekaj s težo 10 do 50 kg, ter da pade povprečno na leto vsaj eden, ki tehta čez 100 kg. Upoštevani so seveda v tem le oni meteori, ki jih najdejo, preiščejo in stehtajo. Toda koliko je še drugih, ki popadaja v morja in v puščave, kjer jih nihče ne najde. Izkopali so meteore, ki tehtajo po več tisoč kilogramov; v Mehiki imajo enega, ki ima 25 ton in tako po zgornjem računanju predstavlja silo treh milijonov tovornih vlakov.

Ančka bančka.

(Belokranjska otroška igra.)

Šaljivo.

Slavko Osterc, 1931.

Glas

Klavir

f

An - čka,

ban - čka, kaj de - laš do - ma? — Ple - tem in ši - vam za

mf

svojga mo - ža. — Pa kdo je tvoj mož? — Pe -

mf *p*

te - lin, ko - koš, — na stre - hi se - di in pi - po ka - di.

mf *f* *p*

VIKTOR PIRNAT:

Velikani.

(Pripovedka.)

Tam pod skalnim Velebitom so nekdam živeli velikani. Naveličani pečin in vročine, so se kaj radi izprehajali po jadranskih otokih. Stopicali so preko njih, kot mi po kamnih, molečih iz plitvega potoka. Včasih so tudi polegali po pečevju in z vsemi pljuči pihali v Planinski kanal, da so se prevračale požrešne beneške ladje galeje. Do danes nam je ostal spomin na to: znamenita senjska burja.

Majniškega jutra so jo mahnili proti zaledju. Prestopili so Veliko Kapelo, umili si v Kulpi noge, še nekaj kratkih korakov in stali so vrh temnih Gorjancev, pod katerimi se je vil od zapada proti vzhodu srebrn trak, dolenska Krka. Onstran doline nizka brda, posejana z vinogradi, hrami in cerkvicami. Prijetno za oko in srce.

srebrn trak, dolenska Krka. Onstran doline nizka brda, posejana z vinogradi, hrami in cerkvicami. Prijetno za oko in srce.

Posedli so po obširnih gorjanskih košenjicah, podvili noge pod se, ker niso vedeli kam z njimi, le neugnan mladič je prešerno zajahal sloko uskoško goro, moleč eno nogo v Belo Krajino, drugo pa v novomeško kotlino. Šele proti večeru so se vrnili domov.

Drugo jutro so bili že na vse zgodaj spet na Gorjancih. Izvlekli so iz žepov ogromne skale, silno kamenje, zadnji pa je prinesel pod pazduho laško barko, ki ji je izmetal njeno drobovje in jo napolnil z grenkoslano morskovo vodo.

Nadrobili so v barko apno, ki ga je nosil v globoki torbi objestni mladič in primešali drobnega morskega peska, ki je istotako priromal tja v brezdanjem velikanovem žepu.

Medtem ko so oni pripravljali malto, so drugi že nakopali in izgrebli dovoljne jame za temelj in pričelo je najčudovitejše zidanje, ki so ga kdaj gledali Podgorci. Z eno nogo na Gorjancih, z drugo onstran doline na vinorodni Trški gori, sta stala najdaljša dva veli-

kana in podajala tu in tam zaposlenim zidarjem kot hiše obsežne kamne, jih v rokah drobila in na kolenih lomila. Če je zmanjkalo malte, je hitro skočil brzonogi mladič doli do Reškega zaliva, zajel z laško barko morske vode in bil z dvajsetimi koraki spet pri zidarjih.

Kot gobe po dežju sta rastli ob bregovih krške doline, dvanajst kilometrov vsaksebi, silni stavbi in bili ob solnčnem zahodu pod streho.

Na koničastem stožcu tik Gorjancev je grozilo mogočno zidovje Mehovskega gradu, onstran Krke pa je mrko zrl na valovito podnožje ponosni Stari grad.

Prešli so velikani, minila je slava Mehovega. Le kušcarji in martinčki se preganjajo po njegovih razvalinah. Kljubujejo pa še stoji neuklonljivi Stari grad. Zob časa mu ne more do živega, ker je bil zgrajen z morsko vodo in velebitskimi pečinami. Slika na očrneli grajski steni pa še dandanes priča o nenavadnem njegovem postanku.

Pa Belalang.

(Malajska pripovedka. Pripoveduje dr. A. Debeljak.)

(Konec.)

Po volji mogočnega Alaha se mu je v sanjah prikazal starček z belo brado, ki mu je segala do pasa. Z groznim glasom ga je vprašal: »Oj Pa Belalang, zakaj delaš to, da venomer lažeš in ne govoriš resnice?« Pa Belalang se je prestrašil, ko je čul starčeve besede, zatem ga je pozdravil rekoč: »Res je, gospod, da se lažem, tako si služim svoj preživetek.« Belobradec pa nato: »Istina je, da neprestano lažeš, ali tvoje laži niso nikomur škodile. In ker je hotel Alah, ki vlada vsem svetovom, pomagati kralju, ti je dovolil, da nadaljuj. Kaj pa kaniš sedaj, kam si se nameril?«

Pa Belalang je odvrnil v spanju: »Sin tukajšnjega vladarja, gospod, mi je naročil, naj poiščem njegovo ženo, ki jo je ugrabil neki nestvor. To je moja naloga.« Belobradec mu je rekel: »Kako jo hočeš poiskati?« Pa Belalang je odgovoril: »Tega ne vem, gospod. Kako ti je pa ime?« Starec je odvrnil: »Jaz sem prerok Alah Hidzir Kutub ul Alam. Potujem po morjih in celinah, kakor mi je ukazal moj gospod. Pomagati ti hočem, da najdeš kraljevičevo soprogo. Glej, ná to molitev k Alahu vsemogočemu, hkrati je to bajalni zagovor, ki se ga prikazen močno boji. Navadil te jo bom. Povej jo prikazni, da bo zbežala. Potem pelji h kraljeviču njegovo ženo.« Narekoval je Pa Belalangu čarodejne besede, dokler jih Pa Belalang ni znal. Tedaj je Kutub ul Alam govoril: »Prikazen spi sedaj v votlini na pobočju hriba, pojdi precej tja.«

Ko je to povedal, se je Pa Belalang predramil iz svojega sna. Brez obotave se je nameril proti gori. In kraljevič z ministri, oboroženci in podaniki so ga opazovali iz neke daljave. Tako je prišel do brloga. In v resnici: tam je sedela prikazen in poleg nje princesa. Spali sta. Kraljevič je imel solzne oči. Pa Belalangu se je močno smilil. Hitro je odžebbral molitvico Alahu, kakor ga je poučil Kutub ul Alam. Blagoviti učinek te molitve, ki jo je izrekel dvorni zvezdar, je bil tolikšen, da je zmaj ostavil kraljevno ter odletel. Pa Belalang jo je brž prijel in na glas vpil, naj mu pomorejo: »Pridi mi hitro na pomoč, oblastnik moj, tvojo ljubljenko sem že našel.«

Toliko da je princ to čul, je s svojimi ministri, oprodami in podložniki jadrno prihital, kraljično so položili na nosila ter jo spravili nazaj v mesto, v kraljevski dvorec, kjer so jo posadili na zlat naslanjač. Ali zaman so čakali, dvorjanke, oprode in strežajke, kdaj se bo predramila. Tedaj je Pa Belalang prinesel vode, odmrmlal nad kraljično molitevco k Alahu vsemogočnemu ter jo pokropil z vodo. In kraljični se je zboljšalo; posadila se je ter se ravnala, da bi jedla riž. Komaj je kraljevič opazil, da mu ženka že sedi, ga je prešinilo neznansko veselje in srčno je zahvalil dvornega zvezdarja. Nato je velel dvorjanom, ščitonošam in navadnemu ljudstvu, naj se zaobljubijo, da bodo klali vole in bivole, race in kokoši, potlej pa jedli in pili sedem dni in sedem noči ter ubožcem dajali vbogajme. Dvornega zvezdarja Pa Belalanga je za njegovo prizadevanje Nj. Veličanstvo poplačalo z zakladi, zlatom in srebrom. Dobil je tudi ladjo s tovorom vred.

Zatem je zvezdar Belalang naučil kraljeviča bajalne besede, ki jih je imel od Kutub ul Alama, če bi morda zmaj še enkrat uropal njegovo soprogo. Potem je v prikladnem trenutku vzel slovo, da bi se vrnil v svojo domovino. Kraljevič in njegova žena sta ga spremljala do broda, pri tem se je streljalo njemu na čast. Ko so dospeli do broda, je kraljevič objel in poljubil dvornega zvezdarja Belalanga in bridko plakal.

Za nekaj časa je Pa Belalang prispel v svoje domovje ter nemudoma krenil k Nj. Veličanstvu, ki je bilo obdano s svojim ljudstvom. Komaj je Nj. Veličanstvo zazrlo dvorskega zvezdarja, je stopilo raz tron, ga prijelo za roko in ga pozvalo, naj sede na sredo zaslušne dvorane. Govorilo je: »Tāk kako je, dvorski astrolog?« Pa Belalang je odgovoril: »Tisočkrat prosim oproščenja, gospodar, po volji Alaha vsemogočnega in po tvojem velikem slovesu, gospodar, se mi je po

sreči izteklo, da sem rešil kraljično.« Potlej je pripovedoval vse od kraja do konca. In Nj. Veličanstvo je imelo veliko radost, ko je poslušalo pripoved in spoznalo modrosti svojega dvorskega zvezdarja. Nikdar in nikoli več ni dvomilo o njem in se ga tudi nikdar ni sramovalo. Kmalu nato je Pa Belalang odšel domov.

Neki dan je Nj. Veličanstvo spet pozvalo dvornega zvezdarja Pa Belalanga in ga povabilo na izlet s sloni v gozd Durian na obodu mesta, da bi tam jedli sadje, ki so ga pridelali podložniki. Dvorski zvezdar je na vabilo Nj. Veličanstva splezal na slona, nato pa dejal: »Prosim tisočkrat oproščenja, gospodar, rad bi namreč dobil dovoljenje, da bi smel sesti poleg tebe, gospodar. Meni se to ne spodobi, vem, a bojim se, da bi se utegnilo kaj pripetiti.« Nj. Veličanstvo je odvrnilo: »Zakaj pa ne, meni je moj dvorni astrolog popolnoma všeč, le pridi semkaj.« Pa Belalang se je torej splazil na slona Nj. Veličanstva in se usedel poleg njega. Tako so jo mahnili naprej, za njimi pa pridvorniki in oboroženci, proti sadovnjakom, da bi ondi s slastjo uživali sadje.

Ko je prišel popoldan, so nastopili pot nazaj. In po volji Alaha vsemogočnega se je primerilo, da je drobna kobilica, ki se ji v malajščini pravi

»belalang«, prilezla kralju v dlan. Kralj jo je ujel in govoril: »Oj dvorski astrolog, ako si res tako pameten in bistroid, pa mi reci, kaj držim v roki!« Pa Belalang je odgovoril: »Ne vprašuj me; tvoj suženj ne ve, katera je ta stvar, oblastnik moj.« Kralj se je usrdil in dejal: »Če ne pogodiš, kakšno reč imam v roki, te ubijem, ker si me tolikokrat prevaril in osleparil.« To rekši je potegnil svoj meč, ki ga je imel za pasom, ga vzdignil nad Pa Belalanga ter obenem ukazal, naj mu pove, kaj drži v levi.

Pa Belalang že ni več govoril, poslednja nada je zamrla v njegovi notranjosti. Pri tem se je s solzami domislil svojega sina, ki mu je bilo ime Belalang. Dejal je: »Umrem in ostavim svojega sina Belalanga.« Trikrat je Pa Belalang ponovil to ime. Ko je kralj slišal, da venomer ponavlja »oj Belalang, oj Belalang,« se je zasmejal in rekel: »Čisto prav, dvorski astrolog, v roki držim kobilico-belalanga.« Hkratu je razklenil dlan in pokazal belalanga, ki ga je držal. Tačas se je oglasil zvezdar: »Tisočkrat prosim oproščenja, gospodar, ti si hotel svojega starega služnika preizkusiti, na srečo pa mi je bilo lahko spoznati, da je to belalang, ker imam doma nekaj stotin knjig, ki razpravljajo o tej reči.« Nato je sprožilo Nj. Veličanstvo: »Jaz bi tudi rad videl te knjige.« Potem so jezдили do zaslušne dvorane in Nj. Veličanstvo se je vrnilo v dvorec.

Pa Belalang je prosil, da bi smel domov. Misli si je: »Če je stvar taka, bo pač boljše, da zapalim svojo kočo in porečem, da so čarovniške bukve zgorele. Potlej bom imel vsaj mirno življenje, ker me Nj. Veličanstvo ne bo moglo zmeraj izpraševati.« To noč se je posvetoval s svojo ženo in nato zažgal svojo hišo. Ah, kaj bi bilo še dalje pripovedovati? Bog ognja je skoraj zavladal tam. Pa Belalang se je pretvarjal, kakor bi hotel gasiti, a poprej je bil že ves svoj imetek znesel drugam. Ko je vrišč ljudi udaril Nj. Veličanstvu na uho, je želel tudi on pomagati. Jadrno je hitel k dvorskemu zvezdarju, ki ga je zadela taka nesreča, in dejal:

»Kaj se je naključilo, dvorski zvezdoslovec?« Pa Belalang se je odrezal:

»Tvojega služabnika je zadela velika nezgoda, kajti skrinje s čarovnimi knjigami tvojega služabnika so uničene. Zato danes tvoj sluga prosi dovoljenja, da bi smel prenehati biti tvoj dvorski zvezdar.« Nato je odgovorilo Nj. Veličanstvo: »Velja, ni potreba da bi še dalje delal. Jutri se preseli v mesto in jaz bom vzdrževal dvorskega zvezdoznalca in njegovo deco, zakaj velikih zaslug si si stekel zame v času, ko sem bil v skrbeh in stiskah. Pridi jutri in jaz hočem zate skrbeti.« Pa Belalang se je že ponoči preselil v hišico blizu palače Nj. Veličanstva, od katerega je prejemal živeža in novcev v obilici. In tako se je stvar iztekla.

O, gorski raj!

Naj v sobi, v delavnici, v polju,
naj delo nam v gozdu ljubo,
nas le hrepenenje izvabi
tu tam na visoko goro.

Napore prenašamo težke,
pot čelo nam vroče rosi,
preplezamo strme višine:
na vrhu oko nam žari.

Nebeški nas dih tu obdaja,
pod nami prepadi reže,
in polja, doline in hribi
kot prt dragocen se bleste.

Trud mine nas, duša okoplje
se v luči nam gorskih višin,
sproščeni smo vsega in srečni
kot ne sred meglenih nižin.

Očiščeni vsi, prerojeni
na delo spet gremo domov,
da srečo ustvarjamo drugim,
da naš je deležen bo krov.

Andrej Rapè.

Tretji dan.

V našo sobo je prišlo mnogo ljudi. Nisem jih poznala. Bili so moški ali gospodje, kakor pravi ZoZo, in ženske ali gospe.

Vsi so imeli zelo lepe obleke. Ogledovali so me in se čudili, a vsak hip so butali v smeh. To mi ni ugajalo in me je malo strašilo. Stiskala sem se k ZoZo.

Namah me je ena izmed gospa zgrabila za roko in me potegnila k sebi. Zbolelo me je v rami, ker me je s silo zgrabila. Zakričala sem in iztrgala roko. Pri tem naglem zgibu sem opraskala roko lepi gospe.

»Grda opica!« je zaklicala z zlobnim smehom in me potegnila za uho. ZoZo me je branila, toda jaz tega nisem hotela dopustiti. Obrnila sem k nedobri gospe obraz in sem glasno zarenčala: »Zlobna si, zelo zlobna! Delaš krivico in povzročiš bolečine mali opici-siroti, ki ti ni hotela storiti nič zlega. Uh! Uh! Uh!«

Vsi razen ZoZo so se glasno smejali, gledaje name. Zardela in raztogotila sem se zelo. Ponavljala sem vedno bolj trmasto: »Uh! Uh! Zlobna si, zelo si zlobna!«

ZoZo me je odnesla v drugo sobo, pobožala me in povedala: »Umiri se, Kaška! To je malenkost! So hujše krivice na svetu!«

Umolknila sem, toda bridko jokala. Ko se je vrnil To domov, so me vnovič pokazali gostom.

To me je primoral, da sem žvižgala, hodila po dveh nogah in se prekopicala. Pozneje je rekel: »Kaškica, prinesi odejico!« Stekla sem k svojemu košku, izvlekla odejico in jo prinesla. Vsi so se čudili.

»Kaškica, kje je kruh?«

Splezala sem na stolico in z ročico pokazala kruh, ležeč na mizi. »Čudovito!« so vpili gospodje in gospe.

»Naša Kaška vse razume in se razgovarja z nami. Začenjamo počasi razumevati njeno govorico,« je pojasnila ZoZo.

»Čudovito!« je ponovil neki gospod. »Ali ni morda res, da izhaja človek od opice?«

Namah sem se začela smejati: »Ha-ha-ha-ha!« Zabaven je ta sivi gospod! Kako more človek izhajati od opice? Ljudje so tako lepi, a mē — grde. Ljudje nas ubijajo, kadar hočejo.

Jaz sem nehote opraskala roko nedobri gospe in — koliko kričanja in jeze je bilo radi tega! Ne! To je nemogoče! Ha, ha ha!

Drugi gospod je smehljaje rekel: »Morda pa opice izhajajo od človeka?«

»Ha, ha, ha« sem renčala, zvijajoč se od smeha.

Opice naj izhajajo od človeka?! Ha, ha, ha! Če bi bilo tako, bi bile mogočne in modre kot ljudje. Medtem pa so brez obrambe, vsi jim delajo krivico. Sicer pa, če bi bile podobne ljudem, bi morale druge živati. Šimpanzi, pa še celo »Dolgi gobci« tega nikoli ne delajo. Nikoli! Ne znajo napadati, znajo le resno braniti šibkejše. Tako je delal junaški Rru, vodnik našega rodu. Rru — moj oče...

Ha, ha! Ljudje so zelo zabavna bitja... Pomirila sem se in nisem več čutila sovraštva do lepe, a nerodne gospe... Ha, ha, ha!

D a n r a z m i š l j a n j.

Napisala sem pred nekoliko dnevi, da so ljudje — zabavna bitja. Zdi se mi sedaj, da sem slabo napisala.

Pripetila sta se dva dogodka.

Danes zjutraj so ostala vrata naše sobe odprta. Namah sem zaslišala bevskanje. Radovedna sem zagrabila odejico, ki je ne zapuščam, in sem pogledala skozi špranjo. Pri vratih je stal mal psiček, bel, kakor bi bil narejen iz puha. Imel je črn nosek in črne očke. Migal je z repkom in cvilil. Padal je na zemljo in naglo odskakoval. Razumela sem, da me vabi k zabavi.

Naredila sem se, da bežim, in sem se splazila v sobo. Pes — za menoj. Skrila sem se v kotu za omaro. Psiček me je našel in lajal s tenkim glasom. Stekla sem k njemu, hoteč ga pobožati.

Začel se je kretati po sobi. Delal se je, da se boji in umika. Cvilil je od zadovoljstva in piskal radostno. Naposled sva se oba utrudila. Psiček je legel, odprl gobček, povetil jezik in težko dihal. Tiho sem sedla poleg njega. Božala sem ga in praskala za ušesom. Vem, da je to zelo prijetno, ker tudi To mene često ljubkuje na ta način. Novi prijatelj je zamižal s črnimi očki, zaprl rožnati gobček in tiho stokal.

Namah so se odprla vrata in neki neznani gospod je zaklical: »Fifi, kam si se udrl? Sem pojdi!«

Psiček je s podvitim repkom, žalostno piskaje, odceptal za svojim gospodom. Bil je žalosten in prestrašen. Hitela sem za njim, kličeč po svoje: »Fifi! Fifi! Ostani z menoj! Še se bova poigrala!

Planila sem v dolgo sobo z nekoliko vrati. To imenuje to sobo hodnik.

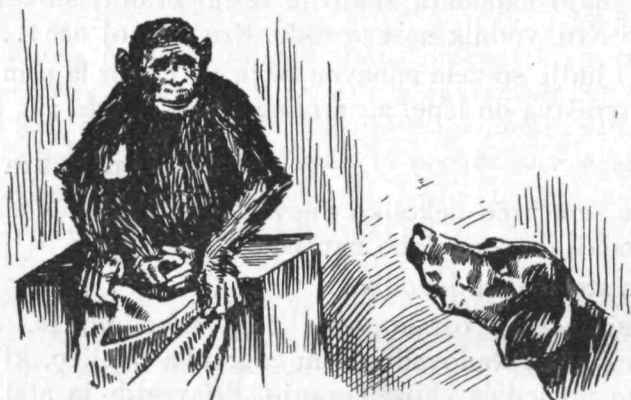
»Ali mi greš proč, ostudna opica!« je zakričal neznani gospod in udaril z nogo. Nisem vedela, da ljudje tolčejo z nogami v jezi, zato sem dalje tekla z malim Fifijem.

»Čakaj no, pošast!« je zamrmral gospod in zaklical. »Medor, sem!« Iz sobe je priteknel ogromen pes z belimi lisami. Postavil se je pred menoj.

»Medor! Vzemi jo! N-no!« je zarjul človek.

Pokazal je s prstom name. Medor je kazal zobe in renčal.

Ha! Jaz se spoznam na pse. Zamahnila sem z odejico Medoru pod samim nosom. Zažvižgala sem pri tem presunljivo, dolgo. Nedobri gospod se je zdrznil. Medor je na mah podvil rep in planil v beg. Vendar je izgubil smer, udaril ob svojega gospoda in ga prevrnil.

Šum je prestrašil Fifija. Umaknil se je s piskom. Izginil je v svoji sobi.

Ne da bi čakala, kaj nastane iz vsega tega, sem jo odkurila k sebi. Zlezla sem v košek in sem se pokrila z odejico. Leže sem se smejala, smejala, spominjajoč se vsega dogodka. Kmalu sem zaslišala žalostno cviljenje Medora, težke udarce palice in zlobno kričanje nedobrega gospoda.

Tako? Ta gospod je zloben in ni moder. Prekinil je mojo zabavo s Fifijem; razžalostil je oba. Ukazal je Medoru, naj mi stori krivico. Ker ga je prestrašeni pes prevrnil, ga sedaj tepe...

Ta gospod je zloben. Gospod je človek. Sedaj razumem, da so ljudje zlobni ali dobri kakor Zo=Zo. To je zame dober. So še tudi drugi dobri ljudje.

Ko sem danes vstajala iz koška, sem se zataknila z nogo ob nekaj ostrega. Nisem se mogla oprostiti. Prevrnila sem se vznok s koškom vred. Prestrašila sem se in začela kričati. V sobi ni bilo nikogar. Kričala sem dolgo ter vpila na pomoč.

(Dalje.)

Naše uganke.

1.

ZASTAVICA V PODOBAH.

2.

KRIŽALJKA.

14	1	16	18	19	21		23
3	15	2	4			5	
6		17				7	
8						9	
			10	20			11
		12				22	
	13						

Besede pomenijo:

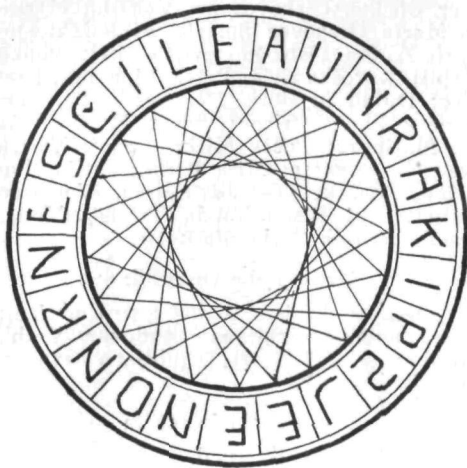
Vodoravno: 1. letovišče na Gorenjskem, 2. žensko ime, 3. del kolesa, 4. osebni zaimsek, 5. časovna členica, 6. lovčovo veselje, 7. pridevnik, 8. sok v žilah, 9. koristna rastlina, 10. igralna karta, 11. osebni zaimsek, 12. velika žival, 13. moško ime.

Navpično: 14. kraj pri Gorici, 15. reka na Gorenjskem, 16. osebni zaimsek,

17. kava brez kofeina, 18. veznik, 19. žensko ime, 20. riba, 21. predlog, 22. medmet, 23. računski znak, 23. prvi slovenski pesnik.

3.

ZVEZDNICA.

Daljice vežejo črke besedila.

4.

ZLOGOVNICA.

Že — ri — mar — me — lo — bol — bo —
ja — e — ri — viž — iv — dec — jan —
ri — va — ko — lov — je — a — ka —
mar — je.

Iz zgornjih zlogov sestavi osem besed, ki naj pomenijo: 1. Vas v ljubljanski okolici. 2. Pojav, ki ga opažamo pozimi. 3. Prezbavni organ. 4. Moško krstno ime. 5. Del sveta. 6. Sport na vodi. 7. Sad. 8. Ime prve žene.

Če besede pravilno razporediš drugo pod drugo, dobiš v začetnih črkah od zgoraj navzdol isto besedo kakor v prvi vodoravni črti.

RESITEV UGANK IZ 8. ŠTEVILKE.

1. Črkovnica: 1. Stritar, 2. ostroga, 3. Lastovo, 4. pristan, 5. nevesta, 6. starost.

2. Tajinstveni napis: Kar se v vodi zleže, rado v vodo leze.

3. Skakalnica: Lepa naša domovina, o junaška zemlja mila.

4. Piramida: 1. n, 2. na, 3. nad, 4. Nada.

Vse štiri uganke so rešili:

Dragica in Ljubica Kosem, N. Koritnik, Babič Miloš, Lovec Milica, Lavtizar Lidija, Küssel Smiljan, Zdenka Bratuž, Franc Adamič, Božič Zora, vsi iz Ljubljane; Flajšman Živka, Jurman Tončka, Stipanič Nada, Murn Jožica, Weibl Malči, Picelj Pepica, Jadranka Tonči, Jožica Drobnič, Štupar France, Vida Jutraš, Zalokar Štefka, Konda Jožica, Hočevvar Ognjeslav, vsi iz Metlike; Aleksander Hrašovec in Zalokar Srečko, Celje; Leja Zemljic, Mila in Sonja Plaskan, Pertot Sonja, Maribor; Božena Roš, Dol pri Hrašniku; Hermica Hočevvar, Zagorje ob Savi; Mina Olivotti, Bled; Debelak Boris, Franc Vendlar, Slovenjgradec; Milica Murovič, Toplice pri Zagorju; Kramar Cirilka, Cirkovce pri Velenju; Marija in Marta Hrašovec, Šmarje pri Jelšah; Dobraj Anton, Ostrožno pri Ponikvi; Ivanka Kapus, Koroška Bela; Petek Ljubomir, Brežice; Dušan in Boris Dernovšek, Sv. Barbara v Slov. goricah; Bučar Miloš, Ruše pri Mariboru; Tušek Mirko, Kranj; Verica Ivanšek, Rogatec; Mira Berlot, Litija; Ivo Fabinc, Sušak; Toplak Karola, Valentan Katica, Ptuj; Blažič Vlado, Trbovlje; Vode; Danilo Zornik, Trbovlje; Retje.

Tri uganke so rešili:

Drašček Stojan, Zalog pri Ljubljani; Jože Novak, Ljubljana; Radovan Vrabl, Maribor; Nada Torry, Ljubljana; Ivanka Pavček, Kamnik.

Dve uganki je rešila:

Mimica Ilovnik, Bled.

Eno uganke so rešile:

Podlesnikar Ela, Kamnik; Fanika in Pavla Dremelj, Ljubljana.

*

Kako uganješ rojstni dan?

Rojstni dan vsakega vašega znanca, bratca ali sestrice, papana ali mamice lahko uganete, ne da bi vam sami povedali doletni dan. Stvar je zelo enostavna. Le poglejte! Takole! Recite svojemu bratcu: »Napiši svoj rojstni dan, to se pravi dan v mesecu, ne da bi jaz gledal na papir; pomnoži to število s 3, prištej še 5, pomnoži, kar dobiš, zopet s 4, prištej še dan meseca in število meseca, odštej 20 in mi povej, koliko si naračunal!«

Število, ki vam ga bratec pove, delite s 13. Kar dobite, je rojstni dan, ostanek je pa število meseca.

Recimo: Vaš bratec je rojen 25. junija (6. mesec).

Iz tega sledi:

$$25 \times 3 = 75 + 5 = 80 \times 4 = 320 + 25 + 6 =$$

$$351 - 20 = 331$$

$$331 : 13 = 25 \text{ (rojstni dan)}$$

71

6 (rojstni mesec)

*

TRI BRIHTNE.**Spretnost.**

Z desnico se primi za nos in z levico za levi uhelj. Nato hitro spremeni in primi z desnico levi uhelj, z levico pa hkrati nos. V prvem primeru bodi leva roka zunaj, v drugem pa desna. Naglo ponavljaj.

*

Nezgorljiva rutica.

V vodi zmocen in ožet robec napojiš z vinskim cvetom (spiritom) in zažgeš na enem koncu. Ker voda ne gori in je vinski cvet na vodi, ostane robec nepokvarjen.

*

Čudoviti zvon.

Dve srebrni žlici priveži na meter dolgo, tanko vrvico. Prosti konec ene vrvi oviješ okoli desnega, drugo okoli levega kazalca. Ako prsta vtakneš v uho ter udariš z žlicama ob trd predmet, nastane čarobno zvonjenje, kakor bi se majal velik zvon.

*

V šoli.

Mali Stanko ni nikdar v zadregi. Učitelj ga vpraša v šoli: »Koliko je 5×7 ?«
»Mnogo, gospod učitelj!« se junaško odreže Stanko.

Iz mladih peres . . .

(Prispevki „Zvončkarjev“.)

V Milančkovi šolski torbici.

1. pogovor.

Knjiga, zvezek in svinčnik.

Knjiga: Joj, joj, kako sem nesrečna! Ta Milanček je pravcati nepridiprav. Taka sem, da me že skoro ni poznati. Zamazana, razcefrana, ušesa imam pa že kakor oslovska.

Zvezek: Jaz, jaz šele! Ves sem počečkan in popackan. Milanček tako praska po meni, kakor bi pisal s samimi kurjimi kremplji.

Svinčnik: Pa mene pogledjte! Tako sem ošiljen, kakor da me je miška oglodala. Pritiska me tja po papirju, da se sam sebi smilim. Kar ušel mu bom!

Vsi: O, saj res! Dajmo, uidimo mu! Pa kar takoj! Imenitno!

2. pogovor.

Prejšnji in Zvonček.

Zvonček: Pozdravljeni, prijatelj! Kako vam gre?

Knjiga, zvezek in svinčnik (presenečeni in jecljajoče): Ka — kako je pa tebi ime? Kkaaj?

Zvonček: Ime mi je Zvonček, znani in priljubljeni prijatelj mladine sem. Učim otroke, kako je treba v redu imeti šolske potrebščine.

Knjiga, zvezek in svinčnik: Ali res, ali res? Pozdravljen, dragi Zvonček! — Toda — poglej nas! Uh, ta Milan! Kakšen jel in kakšni smo mi po njegovi krivdi!

Zvonček: Le počakajte! Ko me bo Milanček prečital, se bo spreobrnil.

3. pogovor.

Prejšnji.

Zvonček: No, kako je pa danes z vami?

Knjiga, zvezek in svinčnik: Izborno! Imenitno! Krasno! Odkar si ti med nami, dragi naš Zvonček, nam je izvanredno prijetno.

Knjiga: Sedaj me je Milanček lepo zavil in kaže z umitim kazalcem po meni, kadar čita besedo za besedo.

Zvezek: Tudi meni je boljše! Milanček ne dela več pack vame. Lepo piše, da me je veselje pogledati.

Svinčnik: In jaz! Milanček je kupil lep šilček in me lepo ošili.

Zvonček: No, vidite, dragi prijatelj!

Knjiga, zvezek in svinčnik: Živel Zvonček, prijatelj mladine! Dobrodošel v naši

družbi! Živio, živio Zvonček! Nikdar ne pojdi od nas!

Marja Rojinova, Ljubljana.

Naš Janezek.

(Spominček.)

Davi sem šla buditi našega Janezka, da bi vstal. Saj veste, vsak otrok rad malo poleži, ko je treba zjutraj v šolo. O, pa tudi veliki radi malo poležijo! Ko sem prišla zjutraj v Janezkovo sobo, je tako »fletno« spal, da se mi je kar škoda zdelo, da bi ga zbudila. Bog ve, kaj je sanjal. Morda o angelčkih, morda pa tudi o »cvekih«, ki jih bo danes v šoli dobil. Saj se jih tudi že v četrtem razredu prav lahko nabere.

Včeraj se ves popoldan ni nič učil. Misli je samo na sneg. Med premišljevanjem je dostikrat vzdihnil. »Kaj pa je, Janezek?« sem ga vprašala. »Oh, veš kaj, tako bi rad videl, da bi padal sneg, da bi se sankal, drsal in delal sneženega moža. To bi bilo veselje! Pa tebe bi okepal!« In se je navihano zasmel.

Ko sem bila pri njegovi postelji, sem mu rekla: »Poslušaj me, Janezek! Če boš sedaj hitro vstal in boš priden, ti povem nekaj zelo veselega!« — »No, povej hitro!« — »Veš, veš, Janezek, da, da pada sneg!« Joj! Še spregovoriti ni mogel od veselja. Hitro je vstal, se oblekel in odšel v kuhinjo. Nato se je umil, zajutrkoval, si obul škorenjčke in rekel mami: »Veš, mamica, sedaj bom pa kar do kolena gazil sneg. Pa tudi kepal se bom.« Kajti sneg je padal v velikih kosmih. Mamica mu je rekla: »Veš, Janezek, kepati se pa ne smeš! Če te bo videl g. učitelj, bo zapela palica v šoli.« Janezek je malo zavihal svoj nos in bil tiho. Ko je šel v šolo, je pazil, da ni preveč trdo stopal po snegu, da ne bi tako hitro izginitil v njem.

Popoldne se je šel sankat. Toda povrnil se je z razbitim kolonom domov. Mama ga je vprašala: »Kaj pa si delal, da si ves pobit?« — »Oh, veš, ko sem se sankal, se je nenadoma pripeljal z veliko naglico za menoj neki paglavec in me zvrnil raz sanke.«

Toda to ni bilo res. Zvedela sem, da se je podil z otroki, se kepal in padel na tla na ubogo koleno. Vendar ne smem reči, da je poreden. Če bi me slišal, mu ta opazka prav gotovo ne bi bila všeč.

Vam sem pa to samo zato napisala, ker vem, da mu ne boste šli praviti.

Cita Gecova, Ljubljana.

STRIC MATIC - SKOŠEM NOVIC

Najstarejša Slovenka v naši državi je Jera Jelen, rojena 13. februarja 1829., ki je torej letos dosegla 102. leto starosti.

Zagrebski velesejem, otvorjen ob začetku tega meseca, si je ogledala tudi Nj. Veličanstvo kraljica Marija. Posetniki velesejma in mnogobrojno občinstvo mesta Zagreba so prirejali naši priljubljeni kraljici navdušene ovacije.

Dne 9. maja se je vrnilo moštvo splitskega »Hajduka« s turneje po Ameriki. V pristanišču se je zbralo k sprejemu nad 2000 ljudi, ki so sportnike živahno pozdravljali.

V angleškem parlamentu je zaposlena slepa stenografka (brzopiska), ki napiše, vzlic temu, da ne vidi, sto besed v eni minuti, na pisalnem stroju pa 60 besed.

Konec aprila je v Krkonoših, češkem pogorju, zapadel nov sneg, ki je segal globoko v doline; temperatura je znašala 4° C pod ničlo. Pač pravcata aprilska hudomušnost.

Velike poplave na Poljskem ob koncu preteklega meseca so zavzele poguben obseg. Posebno mnogo škode je trpelo mesto Vilna, kjer so bile ceste in trgi globoko pod vodo in kjer je bilo nad 1000 ljudi brez strehe.

Predsednik Zjed. ameriških držav, Hoover, je dne 2. maja svečano otvoril najvišji nebotačnik na svetu, ki so ga zgradili Američani v Washingtonu. Poslopje ima 86 nadstropij in je visoko 382 m (torej šestkrat višje kakor ljubljanski Grad). Urejeno je najmodernejše in ima na strehi železen steber za pristajanje zrakoplovov in posebno napravo za pristajanje letal.

Trije francoski učenjaki so odkrili v neki rastlini, ki raste v Paragvaju in se imenuje »kaabbe«, štiristokrat več sladkorja v enem gramu, kakor ga pa daje gram sladkornega trsa.

Zelo redek naravni pojav se je odigral dne 9. maja v Stockholmu. Močno je deževalo in z dežjem so padali na tla milijoni drobnih, rdečih črvičkov, ki so sličili deževnikom. Švedski vremenoslovci so mnenja, da so močni viharji posrkali živalce v višave, potem so jih pa oblaki z dežjem zopet spustili na zemljo.

V Zakavkaški sovjetski republiki je izredno močan potres porušil v začetku meseca maja 12 mest in številne vasi do tal. Posebno so bili prizadeti trije okrajji ob perzijski meji pri mestu Nahičevu, ki je tudi samo trpelo veliko škodo. Prebivalstvo je vzlic neugodnemu vremenu taborilo dalje časa na prostem.

V Parizu je bila začetek tega meseca otvorjena velika mednarodna kolonialna razstava, ki prikazuje kulturo, življenje, gospodarstvo in običaje vseh Franciji pripadajočih kolonij (dežele izven Evrope). Francoske kolonije so namreč 17krat večje kakor Francija sama in vir neizmernega bogastva.

29. aprila je minulo 200 let, odkar je umrl Anglež Daniel Defoe, pisatelj znamenite mladinske povesti »Robinson Crusoe«, ki jo dobro poznamo tudi Slovenci.